

Endelig kan fremhæves de generelle regler om strafnedsættelse i straffelovens kapitel 10. Højesteret har i en narkosag fra 1998 (UfR 1998.1317H) fastslået, at man ved udmålingen af straffen kan tage hensyn til, at den sigtede har ydet politiet og anklagemyndigheden bistand under efterforskningen, herunder at den pågældende har afgivet forklaring om medgerningsmænd.

Højesteret udtaler bl.a. i dommen: "Det er efter vores opfattelse af væsentlig betydning for efterforskningen af større narkotikasager og visse andre alvorlige sager, hvor efterforskningen erfaringsmæssigt er særlig vanskelig og problemfyldt, at der er mulighed for at motivere en sigtet til at medvirke til sagens oplysning. En sådan motivation kan være udsigten for den sigtede til, at hans egen straf reduceres. Vi finder under hensyn hertil, at der ved strafudmålingen bør kunne tages hensyn til oplysninger fra anklagemyndigheden om, at sigtede har ydet politiet og anklagemyndigheden bistand under efterforskningen, uanset de principielle og retssikkerhedsmæssige betænkeligheder, der kan være forbundet med en sådan ordning. Vi bemærker i den forbindelse, at det under en eventuel straffesag mod personer, der af den sigtede er udpeget som medgerningsmænd, kan indgå i vurderingen af den sigtedes oplysninger, at disse har medført eller vil kunne medføre, at hans egen straf nedsættes."

Kartelvirksomhed er en lovovertrædelse, hvor det ofte vil være af væsentlig betydning for opklaringen at kunne få oplysninger om kartellet fra deltagerne. Muligheden for strafnedsættelse kan motivere karteldeltagerne til at samarbejde med myndighederne om sagens opklaring.

I forlængelse af dommen har Rigsadvokaten udstedt en meddelelse (Rigsadvokatens meddelelse nr. 11/1998 af 21. oktober 1998), hvorefter anklagemyndigheden kan tilkendegive for en sigtet, at anklagemyndigheden i retten vil fremhæve den sigtedes bistand ved forklaringer om medgerningsmænd som en faktor, der kan medføre strafnedsættelse. Rigsadvokaten oplyser samtidig, at sådanne tilkendegivelser kun bør fremsættes i sager om grovere kriminalitet, f.eks. større narkotikasager, sager om alvorlig voldskriminalitet og drab eller sager vedrørende omfattende eller alvorlig økonomisk kriminalitet.

Fra praksis kan endvidere nævnes, at Retten i Nyborg i den første af de såkaldte el-kartelsager, som blev afgjort den 24. september 2001, tilkendegav, at det "...i overensstemmelse med tankerne i straffelovens § 84, stk. 1, nr. 9, er rimeligt at give et nedslag i bøden, såfremt virksomheden samarbejder med Konkurrencestyrelsen i forbindelse med opklaringen af

sagskomplekser af den her omhandlede art." I de tre følgende el-kartelsager har henholdsvis Københavns Byret den 19. november 2001 (vedrørende to virksomheder) og Retten på Frederiksberg den 13. december 2001 på lignende måde tilkendegivet, at de sigtedes samarbejde med myndighederne bør tillægges formildende betydning ved strafudmålingen.

Anklagemyndigheden forventes i forbindelse med de følgende straffesager, der er rejst mod deltagerne i el-kartellet, at ville indregne en bødenedsættelse på mellem 10-20 pct. til de virksomheder, som har medvirket til kartellets opklaring.

Da det er vigtigt at forbedre myndighedernes muligheder for at opklare overtrædelser af konkurrenceloven, forudsættes det, at anklagemyndigheden og domstolene fuldt ud udnytter de eksisterende muligheder i straffeloven for strafnedsættelse i de tilfælde, hvor den sigtede eller tiltalte har bidraget væsentligt til sagens opklaring. Det forudsættes samtidig, at der vil kunne gives bødenedsættelser på væsentligt mere end de nævnte 20 pct., når en sigtet eller tiltalt har bidraget væsentligt til opklaringen.

De momenter, der kan være relevante at inddrage i overvejelserne om bødenedsættelse til sigtede eller tiltalte, der samarbejder med myndighederne om opklaringen, kan f.eks. være, om den sigtede eller tiltalte har afgivet oplysninger, som sætter myndighederne i stand til at foretage en kontrolundersøgelse i medfør af konkurrenceloven.

Endvidere vil der kunne lægges vægt på, om den sigtede eller tiltalte har afgivet oplysninger, som er af afgørende betydning for påvisning af lovovertrædelsen, og som i væsentlig grad medvirker til at fastslå, hvem der deltager i lovovertrædelsen, og hvori lovovertrædelsen består.

Desuden vil det kunne være relevant at tage hensyn til, om den sigtede eller tiltalte har givet myndighederne alle de oplysninger, som vedkommende råder over, og desuden har opretholdt samarbejdet med myndighederne under hele undersøgelsen.

Endelig vil det f.eks. kunne tillægges betydning, hvor tidligt i forløbet den sigtede eller tiltalte har indledt samarbejde med myndighederne. Den tidsmæssige dimension er af stor betydning for myndighedernes muligheder for at opklare f.eks. kartelsager. Jo tidligere myndighederne gøres opmærksom på f.eks. et kartel, jo større er også sandsynligheden for under en kontrolundersøgelse at finde kompromitterende oplysninger hos deltagerne. Den, der først indleder samarbejde med myndighederne, bør derfor have en væsentligt større strafnedsættelse end de følgende.